

PARTIJ VAN DE ARBEID *Montferland*

Algemene beschouwingen 2016 en begroting 2017

Raad 10 november 2016

Inleiding

Voor ons ligt de programma begroting voor 2017.

Bij de voorbereidingen leek de begroting af te stevenen op een broos evenwicht zoals het college dit in haar inleiding noemt. Toen kwam de septembercirculaire: We mogen met de rijksoverheid eindelijk na zoveel jaren weer een keer de trap op. Als zij meer besteden mogen wij dat ook. Het ingezette economische herstel komt daarmee ook tot uitdrukking in een betere financiering van de gemeente.

Dat biedt de mogelijkheid om het broze evenwicht wat te verstevigen en om enige reserve achter de hand te hebben, mocht de Algemene uitkering de komende jaren weer tegenvallen. Het college heeft hiervoor gekozen en PvdA Montferland kan hiermee instemmen.

Het biedt ook de mogelijkheid om de budgettaire neutraliteit als hoofdtrandvoorwaarde in het sociale domein los te laten en de kwaliteit van zorg voorop te stellen.

In de strategische visie 2025, hebben we ons uitgesproken voor meer zelfredzaamheid van de inwoners. We willen hen meer verantwoordelijkheid geven voor de voorzieningen in eigen omgeving. Daarmee komt de rol van de gemeente anders uit te zien. Van inhoudelijk deskundige, die weet wat goed is voor zijn inwoners naar meer een begeleider van processen. Inwoners worden niet meer betrokken bij veranderingen in hun leefomgeving, maar zijn erbij betrokken en willen erbij betrokken zijn. Deze nieuwe rol voor de gemeente als begeleider en verbinder is dus nieuw, in ieder geval anders en is ook niet altijd simpel in te vullen.

Deze veranderde rol van de gemeente kunnen we terugzien in allerlei onderdelen van het beleid. In de zorg, waar mensen sterk meebepalen wat ze zelf kunnen. Op het gebied van welzijn. Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor voorzieningen in de eigen omgeving. In lijn daarmee zie je dat Welcom zich ontwikkelt van een aanbodgerichte naar een vraaggerichte organisatie. Op gebied van ruimtelijke ontwikkelingen zien we dat inwoners meer en meer willen meepraten over ruimtelijke plannen.

Goed voorbeeld hierbij is de totstandkoming van het Masterplan Didam. Van tevoren is uitgebreid nagedacht over de opzet met zoveel mogelijk betrokkenen. De hele raad was daar bij de presentatie van het plan positief over. Toch blijkt achteraf dat nogal wat mensen zich absoluut niet gehoord voelen.

Het betekent dat Invulling van deze steeds meer veranderende rol van de gemeente voor de komende jaren een uitdaging blijft.

Voor het komende jaar staan de plannen uitgewerkt in de programmabegroting. Een stuk dat steeds overzichtelijker wordt. Niet korter, helaas. Met steeds meer indicatoren die het mogelijk maken beleid te toetsen.

Het merendeel van de vragen die we hadden t.a.v. de programmabegroting zijn door het college naar tevredenheid beantwoord. We danken college, ambtenaren, griffie en iedereen die eraan heeft meegewerkt voor het tot stand brengen van deze begroting met toelichting.

Een aantal onderdelen van het gemeentelijk beleid willen we nog nader onder de loep nemen.

Budgettaire neutraliteit bij uitvoering van zorgtaken: we nemen er afstand van!

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor uitvoering van de WMO, Jeugdwet en Participatiewet. PvdA Montferland wil dat mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, dat ook krijgen. Op een manier die bij hun past. Dat kan op heel veel verschillende manieren.

We vinden het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Mensen willen dat zelf graag. Als we mensen helpen door met hun mee te denken over wie de was doet, wie er een kopje koffie komt drinken, wie het huis schoonmaakt of dat er misschien een traplift nodig is, dan moet de gemeente die hulp bieden. Het betekent niet dat de gemeente alles gaat regelen, maar wel dat ze bijspringt als het nodig is.

Dat de gemeente van het rijk de komende jaren minder geld krijgt voor de uitvoering van de wettelijke taken in het sociaal domein, is een feit. Het stelt ons voor de uitdaging om goede zorg voor en met onze inwoners te regelen. Zonder dat we mensen te kort doen. Het betekent dat mensen doen wat binnen hun vermogen ligt. En soms is dat meer dan ze zelf denken. Het betekent ook dat mensen elkaar helpen waar dat kan. En dat de gemeente bijspringt waar nodig.

De gemeente is actief bezig met de vraag: Hoe regelen we zaken beter, slimmer en goedkoper. Zonder dat er teveel geld in het systeem, de organisatie of bestuurderssalaries blijft hangen. Het geld dat er is, hoort naar de zorg te gaan. De mensen die in de zorg werken moeten een goede boterham kunnen verdienen. Dat is de uitdaging voor de komende jaren.

Natuurlijk proberen we uit te komen met de beschikbare middelen. Bij bepaalde taken lukt dat heel goed en houden we geld over. Bij andere taken kost dat moeite. Hoe dan ook: uitvoering van onze wettelijke taak mag nooit in de knel komen. De verloren rechtszaken in de huishoudelijke hulp, ook dit jaar gebeurde het, zijn voorbeelden van hoe het niet moet. PvdA Montferland wil dat we daar lering uit trekken. Het is daarom ook goed dat we zo nodig meer geld over hebben voor de zorg. Meer dan Den Haag ons daarvoor geeft. In 2017 nemen we afscheid van het principe van budgettaire neutraliteit. Dat vindt PvdA Montferland een goede zaak. Goede zorg voor mensen die dat nodig hebben, staat immers altijd voorop!

Een inclusieve samenleving

Mooie woorden voor een simpel begrip: namelijk dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Voor veel mensen iets waar ze niet bij nadenken omdat het zo vanzelfsprekend is. Maar niet voor iedereen. En dus een thema voor PvdA Montferland. De Tweede Kamer heeft vorig jaar ingestemd met de ratificatie van het 'VN-verdrag voor mensen met een beperking'. Daarmee is toegankelijkheid de norm geworden, gemeenten hebben een belangrijke rol gekregen bij de realisatie ervan. Daarom vinden wij het een goede zaak dat het beleidsplan Toegankelijkheid het afgelopen jaar is vastgesteld. Daarin worden tal van maatregelen beschreven om onze gemeente toegankelijk te maken.

Als het gaat om volwaardig mee doen aan de samenleving zijn er nog meer groepen. Mensen die dagelijks beperkingen ervaren. Dat zijn mensen die in armoede leven, mensen die laaggeletterd zijn en mensen die onze taal nog niet spreken. Mensen die elke dag weer ervaren dat ze aan veel activiteiten niet kunnen deelnemen, omdat ze het geld niet hebben of niet begrijpen waar het over gaat. Dan hebben we het dus over andere maatregelen als het rolstoelvriendelijk aanpassen van een stoep.

Vraag: Welke maatregelen stelt het college voor om deze mensen vooruit te helpen?

Armoede

In 2016 is het nieuwe beleidsplan in werking getreden. Met daarin goede maatregelen zoals ruime zorgverzekeringspakketten voor mensen die onder het sociaal minimum leven en de meedoen regeling. Het CDA had destijds de angst dat het armoedebeleid zo ruimhartig was, dat mensen met een bijstandsuitkering daarom uit andere gemeenten naar de gemeente Montferland zouden verhuizen. Daarom werd het armoedebeleidsplan slechts voor een jaar vastgesteld en werd er een onderzoek uitgevoerd waarin ons armoedebeleid is vergeleken met dat van omliggende gemeenten.

En wat wij als PvdA eigenlijk al wisten, werd onlangs in dat onderzoek bevestigd. Namelijk dat er geen sprake is van een soort walhalla voor bijstandsgerechtigden. We spelen niet voor Sinterklaas in vergelijking met andere gemeenten. We hebben een prima beleid dat mensen in staat stelt om nou juist dat te doen wat PvdA Montferland zo belangrijk vindt: Meedoen in onze samenleving!

Huisvesten en inburgeren statushouders in Montferland.

Gemeente Montferland heeft de noodzaak ingezien voor het helpen van vluchtelingen en gekozen voor het huisvesten en inburgeren van statushouders in onze gemeente. Het gaat om families, alleenstaande statushouders met nareizende familieleden maar ook om alleenstaande minderjarigen.

In totaal 51 personen volgens de taakstelling van de provincie . Daarnaast heeft de gemeente vrijwillig nog eens 80 extra plaatsen voor statushouders aangeboden.

De gemeente heeft nu extra maatregelen genomen door i.s.m. met Plavei bestaande woningen aan statushouders toe te wijzen door in 's Heerenberg en Zeddam in 2017 / 2018 nieuw te bouwen sociale huurwoningen deels toe te wijzen aan statushouders.

De jongere alleenstaande statushouders (AMV ers) en de families worden overigens niet aan hun lot overgelaten. Zo zijn bv de AMV ers in het voormalig Centrum voor Jeugd en Gezin in 's-Heerenberg gehuisvest en worden ze begeleid in hun integratie in de Montferlandse samenleving.

Nog wel een paar zaken die ons zorgen baren.

Als de gemeente de taakstelling opgelegd door de provincie nog niet volledig heeft gehaald dan kunnen op de gemeente Montferland de kosten verhaald worden die het COA voor het langer verblijf van de statushouders in het Asielcentrum heeft moeten maken.

Vraag: Kan het college aangeven of de gemeente Montferland dit gevaar loopt?

Als PvdA Montferland zijn we van mening dat we alle werkzoekenden en deze kwetsbare groep in het bijzonder, moeten helpen om zo snel mogelijk zelfstandig en economisch onafhankelijk te leven. Dit is uiteraard in het belang van deze mensen. Maar ook in het belang van onze lokale samenleving waarin wij geen tweedeling willen. Iedereen moet mee kunnen doen, ook iedereen met een herkomst buiten Europa en die gedwongen was zijn eigen land te verlaten.

Als PvdA Montferland vinden wij daarom dat de taakstelling voor huisvesting van statushouders gehaald dient te worden, incl. de 80 extra plaatsen die de gemeente Montferland extra heeft aangeboden. Maar ook dat de inburgering van de nieuwe inwoners goed door de gemeente begeleid en geëvalueerd dient te worden.

Vraag: Kunt u aangeven hoe de inburgering tot op dit moment verloopt?

Voorzieningenbeleid

Voor De PvdA Montferland staat voorop dat inwoners deel moeten kunnen nemen aan de samenleving en dat er voor hen mogelijkheden voor ontwikkeling zijn. Voorzieningen als dorpshuizen, zaaltjes, kantines, bibliotheek, enz. in de verschillende kernen zijn daarvoor belangrijk. Tijdens de KTD is er een discussie op gang gekomen over de verantwoordelijkheid van de gemeente voor deze voorzieningen. Het bleek dat mensen ook wel meer eigen verantwoordelijkheid wil nemen.

Op de oude leest doorgaan zou ook een te groot beslag leggen op de financiën van de gemeente. Radicaal kappen van voorzieningen zou verlies van leefbaarheid, participatie en ontwikkelingsmogelijkheid voor onze inwoners betekenen. Als uitgangspunt is er toen gekozen voor een voorziening per kern.

Door goed te kijken naar welke voorzieningen voor de kernen noodzakelijk zijn, de partijen zo goed mogelijk met elkaar te laten samenwerken, eigen verantwoordelijkheid en eigen initiatief aan te wakkeren is er een stevige besparing bereikt op de gemeentelijke begroting. In een aantal kernen, bv Loil, Zeddam, Nieuw Dijk en Kilder is men nog aan het zoeken naar een oplossing met een kostendekkende exploitatie.

PvdA Montferland vindt dat we moeten blijven zoeken naar invulling van het uitgangspunt van ons beleid: een voorziening per kern in eigen beheer. Maar dan wel met ondersteuning en advies van het college, desnoods wat meer tijd en ook ondersteuning bij de financiering.

Burgerparticipatie.

Een begrip wat makkelijk is neergeschreven maar in de praktijk nog niet zo simpel is. Zoals in de inleiding gezegd wel iets wat steeds meer een uitdaging wordt voor Raad, College en ambtenaren. Los van het feit of inwoners het wel of niet eens zijn met een ruimtelijke ontwikkeling, mogen ze van de gemeente verwachten dat ze tijdig en correct betrokken worden bij iedere ruimtelijke ontwikkeling die in hun woonomgeving speelt. Met tijdig bedoelen we ruim voordat een bestemmingswijziging plaats vindt en met correct bedoelen we dat er sprake is van voldoende informatie, een open houding en een transparant proces met als doel begrip voor de voorgenomen ontwikkeling en vertrouwen in het handelen van de gemeente Montferland. We roepen het college op om hier de komende jaren meer aandacht aan te schenken.

Woonlasten.

De woonlasten stijgen in de voorstellen van het college niet meer dan 4% voor het komende jaar. Dat is binnen de marge die in het raadsprogramma is afgesproken. Binnen dit totaal vindt er nogal verandering plaats. De rioollasten stijgen met 12%, de Afvalstoffenheffing wordt iets lager en de OZB blijft gelijk.

Afgelopen jaar is het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) vastgesteld. Het is een ambitieus plan om onze riolering op orde te krijgen en ons beter te beschermen tegen de gevolgen van klimaatveranderingen. Deze zorgen voor meer buien met grotere hoeveelheden water, dan we tot nu toe gewend waren. De consequentie is dat we 12% meer kosten moeten maken om het GRP uit te voeren. De wettelijke verplichting is om deze 12% door te berekenen in de rioolheffing. De rioolheffing gaat daarmee van € 1,89 naar € 2,12 per verbruikte m³ drinkwater. In onze gemeente is de rioolheffing gekoppeld aan het waterverbruik. Door zuinig te zijn met water spaart men dubbelop: per m³ € 2,- voor het water en ruim € 2,- voor de rioolheffing.

We vragen aan het college, wellicht bij herhaling, via gemeentepagina, Vitensafrekening, of op een andere manier onze inwoners handvatten aan te reiken, hoe ze hun waterverbruik kunnen verminderen en daardoor kosten kunnen besparen.